

บทที่ ๖

ตัวอย่างของการพัฒนามานักอาศรมของผู้มีรายได้น้อย

การแก้ไขความขาดแคลนมานักอาศรมของผู้มีรายได้น้อย มิใช่เป็นการระดมของภาครัฐเท่านั้น ภาคเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกในชุมชนเอง สามารถรวมตัวกันเพราะปรับปรุงพัฒนาแหล่งที่อยู่และมานักอาศรมเองได้ ปัญหาต่างๆ สมาชิกในชุมชนยอมรับดีกว่าผู้ที่เข้าไปช่วยพัฒนา มนุษย์เป็นหน่วยทรัพยากร อาจผลิตผลจากปัญญา ได้หลายแง่มุมมากกว่าการกระทำตามขั้นตอนจากเบื้องบน ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยและทุนทรัพย์โดยใช่เหตุ ในฐานะประเทศกำลังพัฒนาจำต้องถนอมทรัพยากรทุกหน่วยมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ฉะนั้นการพัฒนาที่พึ่งอาศัยให้แก่ชุมชนคนไม่มีสูตรสำเร็จ สูตรใดที่สามารถประกันความสำเร็จได้ เพราะความสำเร็จเกิดขึ้นได้ตามสภาวะเวลา สถานที่ และเงื่อนไขของแต่ละแห่ง เป็นอันกรณีโดยเฉพาะ ผู้วิจัยใคร่หยิบยกตัวอย่างของการพัฒนาที่พึ่งอาศัยจากแหล่งต่างๆ ในโลกเป็นอุทาหรณ์เพื่อศึกษา ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จากสาเหตุ และเงื่อนไขความกตัญญูที่แตกต่างกัน ผลที่ได้มีทั้งความสำเร็จและล้มเหลว ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าศึกษา ทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลัง หรือหาแนวทางอื่นนอกจากสูตรสำเร็จ

จากการศึกษาได้คัดเลือกตัวอย่างที่ต่างกรณีกันอย่างเด่นชัดมาเสนอเป็นแนวทาง การพัฒนาที่สมบูรณ์แบบมิใช่เฉพาะทางกายภาพเท่านั้น สิ่งที่ย้อนเร้นอยู่ในสภาพทางเศรษฐกิจ เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมและจารีตประเพณี และความกตัญญูอื่นๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

จากความกตัญญูดังกล่าว บางครั้งจากทางลบเป็นแหล่งปัญหาสร้างความกตัญญูให้เกิดผลบวกแก่สมาชิกครอบครัวในมานักอาศรมชุมชน เช่นตัวอย่างของการพัฒนามานักอาศรมของฮิปปิต หรืออินเคีย เป็นต้น

นั่นคุณภาพของปัญหาจึงไม่มีระดับหรือเครื่องมือวัดใดๆ ที่อาจอธิบายด้วยตรรกทางวิทยาศาสตร์ได้ เพราะสภาพแวดล้อมในสาขาอื่นๆ ยังมีส่วนสัมพันธ์กันอีกด้วย

ตัวอย่างที่หนึ่ง บ้านตึกทำควยดิน ที่ตั้งในประเทอียิปต์ ชาวอียิปต์

- ปัญหา ก. เกิดปัญหาเมื่อชาวอียิปต์อาศัยอยู่บริเวณเหนือเขื่อนอัสวาน จำเป็นต้องย้ายถิ่นฐานที่พิศดารขึ้น เมื่อทางการเพิ่มระดับน้ำเขื่อนครั้งที่สองเมื่อปี ๑๖๕ ทำให้ชาวอียิปต์ต้องการสร้างย้ายใหม่ ๓๕,๐๐๐ หน่วย เพื่อย้ายที่อยู่ให้เหนือระดับน้ำ
- ข. ทางการอียิปต์ได้ให้สถาปนิกทำการออกแบบหมู่บ้านและแบบอาคารฐาน ซึ่งมีลักษณะแบบเดียวกันทั้งหมด ควยดินและคอนกรีตเพื่อสนองคืนฟ้าอากาศ และภูมิภาคแห่งนี้โดยสร้างเพียงครั้งจำนวนที่โครงการ (๑๑,๕๐๐ หน่วย) ก่อน จะสิ้นเงินค่าใช้จ่ายถึง ๑,๒๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันหนึ่งร้อยยี่สิบสามบาท หรือ ๒๘ ล้านปอนด์)
- ค. ชาวอียิปต์ส่วนมากยากจน จึงไม่มีหนทางได้รับความต้องการขั้นพื้นฐาน สมหวัง นอกจากจะใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในระบบเศรษฐกิจเงินสด ก็ยังไม่สามารถซื้อหรือเช่าแก่ใคร แม้จะมีบ้านสำเร็จรูปขายในท้องตลาดทั่วไป ชาวอียิปต์ก็ไม่มีเงินสดจ่ายให้

สรุปการแก้ปัญหา ชาวอียิปต์มีแรงงานเป็นเครื่องทดแทนเศษเซย ถ้าใช้วัสดุที่พอหาได้ในท้องถิ่น มาทำการก่อสร้าง บ้านตึกอาศัยแทน

ในเขตร้อนและกึ่งเขตร้อนเป็นแหล่งวัสดุก่อสร้างชนิดเดียวที่พอหาได้ เป็นเหตุให้กำแพงจำเป็นต้องก่อด้วยอิฐ ดิน โดยธรรมชาติของวัสดุ มนุษย์ก็ค้นคิดอิฐดินโคล บดผสมกับฟาง ทำเป็นรูปแผ่นแข็งใหญ่ที่ไม่มีรอยแตกหรือแยก อิฐดินเหนียวหนักแรงกด ชาวอียิปต์ใช้เป็นที่กำแพงระฆัง ดินเหนียวถึงชีวิต ถ้าไม่แข็งก็คงที่ครั้งหนึ่งก็จะละลายไต่จากความชื้นทำให้เปลี่ยนแปลง เป็นเหตุแรกนักออกแบบจึงไม่นิยมใช้มันเพราะรู้ว่าน้ำและความชื้นคือศัตรูสำคัญ แก้ววิศวกรสมัยใหม่ของนักธรณีวิทยา การแก้ปัญหาเนื่องจากการสังเกตการณ์ โดยอาศัยตัวบ่งชี้จากวัสดุเคมี เช่น

- ก. พหุภินทาเมณฑ นำมันดินดิบ
- ข. ส่วนผสมประกอบด้วยพาราฟิน หรือไขมันชนิดอื่นๆ
- ค. ปูนขาวหรือหินปูน
- ง. โซลชีเมนทนายผิวนอกอิฐดิน

เพื่อป้องกันอาคารอิฐดินจากน้ำฝนและน้ำค้าง หรืออีกนัยหนึ่งใช้วัสดุสารเคมีดังกล่าวเป็นฉนวนกันความชื้นและแก้ความคืบคืบจากพื้นดินด้วย

เมื่อชาวนาสร้างบ้านพักอาศัยกำแพงดินขึ้น ปกติไปจนมัญญาไมญญาโคกรสร้างหลังคา หลังคานั้นต้องการวัสดุชนิดเบาเช่นไม้ เหล็ก หรือ คอนกรีตเสริมเหล็กที่มีคุณสมบัติรับแรงอัดแรงดึง แก้ว วัสดุเหล่านี้หาได้ของเสียค่าใช้จ่ายทั้งราคาวัสดุและการขนส่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ชาวนานูเบียชาคแกลนอยู่

การประสมปัญหาในสถานะการณ์เช่นนี้จากการศึกษาวิธีการ ชาวานูเบียสมัยโบราณมีระบบอันอัจฉริยะ ใช้อิฐดินทำหลังคาโดยก่อแบบใช้หลัง เรขาคณิต ทำหลังคาเป็นรูปโค้งหรือโวลท์ที่มีรูปทรงระหงโค้ง เพื่อแก้ปัญหาต้านทานแรงจิกและแรงดึง

นอกจากนั้นชาวานูเบียโบราณมีวิธีการในการสร้างหลังคาโวลท์โค้งโดยไม่มีค้ำจุน—เป็นคองไธไม้งั้นนารานหรือไม้แบบค้ำสวนกลางภายในแม่แต่ทอนเดียว ด้วยการก่ออิฐดินเบื้องสลับเป็นรูปวงแหวน และวางชั้นดินเป็นชั้นๆไปทางคองขึ้นให้ระแนบจนบรรจบพิกันทางปลายยอดลูก

แต่รูปทรงหลังคาโค้งโวลท์จำกัดขนาดและรูปทรงมากกว่าหลังคาแบนหรือทรงอื่นเพราะ

๑. หลังคารูปทรงโค้งโวลท์จำกัดของอาศัยระบบกำแพงรับน้ำหนัก จากแบบแผนของชาวานูเบีย รูปหลังคาโค้งโวลท์ของกอก็คคือสืบเนื่องกัน ทำให้พื้นที่ทางคองข้างจำกัดทั้งเนื้อที่และรูปทรงเท่าที่คองการ

- ๒. ส่วนลึกลับความสูงและกว้างของห้องอาจทำได้ด้วยวิธการออกแบบแนวใหม่
- ๓. ถ้าทำเป็นรูปโกลเม็ทคองทำคองรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสหาพอใจในแง่สุนทรีย มีคองขาง

มีตัวอย่างมากมายใน อิหร่าน อียิปต์ และอิรัก

แหล่งของดินที่ไร้ออกซิเจน ต้องเป็นดินแน่นเหนียว ที่อยู่ ตามบริเวณแหล่งเกษตรกรรม เพราะอาศัยอุ้มร่องรับน้ำจากทะเลทรายอันแห้งแล้ง ถ้าใช้วิธีการสมัยใหม่ขุดบ่อใกล้หมู่บ้าน โดยตัดจากหน้าดินลงไป เป็นชั้นๆได้ แต่ก่อนนั้นคือ ปลูกชาย เป็นแหล่ง เพาะพันธุ์งูงก่อให้ เกิดแหล่ง เชื้อโรค และผิวหนังที่อุ้มคืบใน เกรกและอินทรีย์สารที่มีประโยชน์มหาศาลก่อพิษผล ทำให้ ชาติพันธุ์ที่เพื่อกำการ เกษตรกรรมที่สมบูรณ์ไป

นั่นคือการเปลี่ยนแปลงบ่อดินเพื่อทำอิฐดิน ขยายใหญ่เป็นทะเลสาบจำลอง เชื่อมติดกัน เพื่อให้ น้ำถ่าย เทจะช่วยระบบชลประทาน และการขนส่ง จากทะเลสาบหนึ่งสู่อีกที่หนึ่ง เพื่อให้ นำมีการเปลี่ยนแปลงจากการคาคกระเน ถูกสร้างหมู่บ้านขึ้นใหม่ ๒๐๐ หลังคาเรือน รวมสาธารณ- ภูมิโลก จำเป็นจะคงขุดทะเลลึกเฉลี่ย ๓-๐๐ เมตร ในเนื้อที่ประมาณ ๒๖ ไร่ จึงมีดิน เพียงพอสำหรับทำอิฐดิน และทะเลสาบจะให้น้ำแก่หมู่บ้านเพื่อทั้งคนและสัตว์เลี้ยงได้ใช้อาบน้ำ รวมไปถึงพืชพรรณคนไม้เพื่อการเกษตรกรรม

การใช้ระบบสหกรณ์เพื่ออาคารที่พักอาศัย ประกอบด้วยเพราะชาวนานูเบียมีแค่งานงาน ชาติทุนทรัพย์เงินสด ก็ใช้แรงงานเป็นสิ่งชดเชย ฉะนั้นภายในหนึ่งปี ชาวนานูเบียร่วมกันสร้างบ้าน -พักอาศัยกันเองโดยไม่มีสถาปนิกหรือวิศวกรสักคน ใต้งถึง ๓๕,๐๐๐ หลัง และสิ่งเสียบค่าใช้จ่าย เพียง ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สาม ล้านบาทถ้วน หรือ ๗๕,๐๐๐ ปอนด์) ฉะนั้นการใช้ระบบสหกรณ์ ้วยความสำเร็จในอุดมชาวนาไปในทางที่ดีตามองในแง่เศรษฐกิจ และผลคือสังคม การสร้าง ชุมชนด้วยระบบสหกรณ์อาศัยแรงงานเป็นการสร้างขวัญ ศึกษธรรม และความเคารพตนเองอันมี ทอสังคม ให้ความรู้สึกคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ การที่สร้างหมู่บ้านและชุมชนด้วยน้ำพักน้ำแรง ตนเอง ผู้อยู่อาศัยใช้ชีวิตตามธรรมชาติ เกิดการค้นคว้าทั้งการดำรงชีพและการห้ามกหาถิ่น เป็นความรู้สึกสำนึกในชุมชน

นั่นเป็นข้อพิสูจน์ว่าการสร้างที่พักอาศัยให้เกิดขึ้นชุมชน ในราคาถูกโดยใช้ระบบสหกรณ์ แรงงานที่เพียงพอก่อเกิดภาพ และความของการปัจจุบันของคณะ คณะคนเพราะสมสภาการณ และสภาพของประเทศ สังคม และการเมือง ขยายแพร่กระจาย ประเทศกำลังพัฒนาประเทศ

ทุกประเทศสามารถสร้าง ร่มครน คุ้มบ้าน โค้ดวยระบบสหกรณ์แรงงาน

ผลจากการใช้ระบบนี้สิ่งที่ได้ทางกายภาพ คือหมู่บ้านหนึ่งชวาวนาน เบียบิใหม่มีความสวยงามอย่างยิ่ง และมีลักษณะโดยเฉพาะตัวในตัวเอง บ้านกว้างขวางสวยงามและสะอาดสะอาด
รูปทรงหลังคาโหวดโค้งจากอิฐดินเผาอย่างปราณีต แบบบ้านรูปทรง ส่วนสติกเรียบร้อยโดยมีสติกส่วนประกอบของรูปทรงหลังคาโค้ง เรียงเป็นกลุ่มหรือเป็นแถว เรียงติดต่อกันสนมมาหน้าคานหนา หองส่วนบริการ คอไปอีกคานหนึ่งสร้างควมรมเย็นผสมกลมกลืน ทามกลางทะเลทรายร้อนระอุ

Fathy, Hassan. "Self-help / Mud building, Egypt",
Architectural Design 90, (October 1976) : 596

ตัวอย่างที่สอง ชุมชนสร้างตนเอง จานาตา, บอมเบย์, อินเดีย

* ปัญหา เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยราชการกับชาวชุมชนจานาตาเพราะ
กลุ่มผลักดันภายนอก พยายามเข้ามาได้ดังนี้

- ปี ๑๙๕๕ เริ่มเป็นชุมชนผู้มีรายน้อย โดยเช่าที่ดินของเทศบาลขนาดเล็กมากน้อย ตาม
ฐานะผู้เช่า แต่การประมาณแห่งชาติยังมีอิทธิพลเหนือเทศบาล พยายามคัด
-ค้านคานทานหมาย เขตชุมชนเนื่องจากมีเขตติดกับการประมาณแห่งชาติอินเดีย
- ปี ๑๙๕๘ ทางเทศบาลมีนโยบายปรับปรุงแหล่งชุมชนนี้ไปทางฝั่งซึ่งเดิมจานาตาได้ทำการ
ปลูกสร้างที่อาศัยทางราบริบายทั่วไป ทางเทศบาลพยายามขับไล่ค
ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นขึ้น
- ปี ๑๙๖๔ ทางเทศบาลมีประกาศให้ชุมชนย้ายไปอยู่อีกแห่งหนึ่งโดยผู้อาศัยในชุมชนจะ
ได้เงินค่าชดเชยครอบครัวละ ๑๒๕๐ บาท (พันสอง ร้อยห้าสิบลบาทหรือ ๕๐๐ รูปี) แต่
ถ้าหากขึ้นจะถูกปรับโดยที่แห่งใหม่อยู่ตรงข้ามกัน
- ปี ๑๙๖๕ ทางเทศบาลจัดกำลังเข้าจับกุมรื้อถอน เกิดการจลาจลปะทะกันจากประชาชน
จนเป็นเหตุเกิดฟ้องร้องกันในศาล อัยการฝ่ายเทศบาลแย้งว่า ที่ดินนั้นเป็นที่วาง
แปล่าเพื่อสาธารณประโยชน์ ทางการได้เรียกเงินเพื่อทางงบประมาณและ
จึงหวงห้ามปรับปรุงพัฒนา ฉะนั้นประชาชนส่วนบุคคลไม่มีสิทธิ โดย ชกรรมมาฟ้องร้อง
ศาลยกฟ้อง
- ปี ๑๙๖๖ เมื่อเกิดสถานะการวิฤตทางการพลังงานโลกในปี ๑๙๗๔ ชาวชุมชนพักอาศัย
จานาตาถูกบังคับขายออกจากที่ดิน โดยจะต้องจ่ายค่าปรับรายละ ๕๐ บาท
(ห้าสิบบาทหรือ ๕๐ รูปี) ถ้าไม่จ่ายค่าปรับจะไม่ได้ใบอนุญาตให้ก่อสร้าง
อยู่ได้อีก ๑๑๐ เดือนด้วยความลอบกับ

Lyons, Pat. "Self-help / Janata, Bombay"
Architectural Design 90, (October 1976) : 597

ชุมชนจานาคา เป็นแหล่งที่รักษาที่ยิ่งสร้างชุมชนขึ้นมาเอง โดยอาศัยความจำเป็น และแหล่งที่เกิดจากกลุ่มชนหลายกลุ่มรวมกันเป็นกลุ่มสังคมที่ดี และมีชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกัน เพียงแค่ว่าคนสามารถไปโลก ทั้งที่มีประชากรถึง ๓๒๐๐๐ คนภายในไม่กี่ปีจากการ รวมตัวเป็นกลุ่มใหญ่ก่อให้เกิดความทองการและความจำเป็นอย่างกว้างขวาง แต่ชุมชนนี้ มีวิธีการที่เกิดขึ้นเองดีกว่าและจำกัว่าเพื่อสรรหาหนทางมาซึ่งความทองการโดยขยายและ สร้างฐานะตนเองขึ้นมาให้อยู่ดีกินดีขึ้น ซึ่งปกติคนแคว้นเป็นจำนวนมากยังคงยึดอยู่วิวชีวิต เพื่ออยู่รอดไปวันหนึ่งๆหรืออีกกลุ่มหนึ่งทำงานเพื่อความสำเร้ง เมื่ออยู่ร่วมกันดีเกิดการเอื้อ— เพื่อเกื้อหนุนกัน โดยที่แหล่งชุมชนจานาคายาศัยอยู่มีแนวโน้มไปทางกิจการค้าขาย ตาม สภาพทางเศรษฐกิจ เกิดโรงงานอุตสาหกรรมย่อยหรือขนาดเล็ก และมีการแลกเปลี่ยนถ่าย เทนลักษณะกัน แม้ค่าเงินกิจการเป็นกลุ่มย่อยเล็ก แต่ก็มีประสิทธิภาพ มีการคุ้มครองทั้งภายใน และภายนอกชุมชนทางด้านการเงินและและระเบียบอย่างอื่น เช่นการหางาน แรงงาน ชุมชนจึงมีความเจริญแนวโน้มสูง การเพิ่มรายได้ในครอบครัวมีงานให้ทำแก่สมาชิกครอบครัวทุกคน กิจการจึงเป็นไปอย่างง่ายไม่มีพิธีกรรมมากนัก ทุกคนมี งานทำและมีรายได้

การพัฒนา ระบบเศรษฐกิจของตนเองขึ้นมาที่เหมาะสมกับชุมชนและบรรยากาศของสังคม ชุมชนจานาคา เป็นตัวอย่างที่ดีทำให้เกิดความทองตัว แต่มีความซื่อสัตย์และหลักเกณฑ์ทำ ให้เกิดการบริหารชุมชนที่มีหลักเกณฑ์ควย เป็นภาระสร้างสังคมอันรวดเร็วและได้ประสิทธิภาพใน ทางปฏิบัติ ตัวอย่างในชุมชนที่ประกอบด้วยผู้มีศรัทธา เชื่อถือในศาสนาต่างกันไป เช่น ฮินดู มุสลิม และ ชาวคริสต์ศาสนา ฯลฯ ในเมืองก็รักความก็มีเรื่องขัดแย้งกันเสมอ แต่ที่แหล่ง ชุมชนจานาคานี้ไม่มีเพราะระบบสหกรณ์ ร่วมมือและเกื้อหนุนกัน ทั้งที่โครงสร้างขยายอย่าง รวดเร็วทำให้ทุกคนดีอยู่และระเบียบร่วมกัน

ระบบของการชุมนุมชนจนาตนา

ตั้งที่กล่าวมาแล้วถึงความสำเร็จของระบบสหกรณ์ จากการร่วมแรงร่วมใจ เป็นโครงสร้างสังคมของแหล่งชุมนุมพักอาศัยจนาตนาซึ่งประกอบด้วย กลุ่มชุมชนย่อย ๑๓ กลุ่มจากองค์กรที่แบ่งสภาพตามเขตทางภูมิศาสตร์และสภาพสังคมเป็นแนวของการจัดหาอุปโภค และความต้องการพื้นฐาน ของแต่ละกลุ่มสังคมชุมนุมชนจนาตนา เช่น

- ก. สภาพสันชนนาการเพื่อการพักผ่อนทุกวัน
- ข. ที่พบปะสังสรรค์ตลอดจนการประชุม
- ค. โรงเรียน และกุมารบาล
- ง. บันเทิงสถาน กิจการแจ่ง เช่น คนตรี ระคร นาฏยะ

บางกลุ่มได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรที่มีกำลังทรัพย์จากภายนอกชุมชน เช่น สถาบัน - ศาสนา เข้ามาร่วมช่วยกันใหญ่ หรือการระดมทุน ตลอดจนการส่งเสริมในรูปต่างๆ ที่มีโครงการวัตถุประสงค์แน่นอน

แหล่งใหม่ที่ทางเทศบาลจัดทำให้ชุมชนพักอาศัยจนาตนาย้ายไปตั้งเดิมเป็นชายทะเล นำท่วมถึง และจัดการถมเป็นแผ่นดิน อยู่ตรงข้ามกับที่ดินเดิมชั่วข้ามถนน เป็นที่ไม่มีใคร เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งขนาดพื้นที่ซึ่งเล็กกว่าเดิม และมีขนาดเท่ากันทุกแปลงซึ่งเป็นธรรมชาติและความเป็นจริงของความต้องการแต่ละหน่วยครอบครัวของสมาชิกชุมนุมจนาตนาเดิม ซึ่งกลุ่มหนึ่งมีกิจการอย่างหนึ่งย่อมต้องการ เนื้อที่ต่างกับอีกกลุ่มหนึ่ง

เนื้อที่เดิม ๕. ๐๐๗ ๖.๐๐ หรือ ๓๐.๐๐ ตารางเมตร (๕ ไร่ + ๒๐ ไร่)
(แบ่งให้ที่เดิมในปี ๑๔๔๕ ท่อหนึ่งหน่วยครอบครัว)

เนื้อที่ใหม่ ๓. ๐๐๗๕.๐๐ หรือ ๑๕.๐๐ ตารางเมตร (๑๐ ไร่ + ๑๕ ไร่)
แหล่งใหม่มีเนื้อที่ ๓๔ เอเคอร์ หรือ ๒๒๐ ไร่ (๓๒๗ คน/ไร่)
แหล่งเดิมมีเนื้อที่ ๕๔ เอเคอร์ หรือ ๓๕๐ ไร่ (๕๐๗ คน/ไร่)

โดยการบังคับให้รับใบอนุญาตที่อยู่เดิม ๑๑ เดือนจะต้องย้ายมาแหล่ง ใหม่เป็นภาระกระทำ

นำสลักเหมือนทหารได้ชุมชนที่เคยสมบูรณ์ในตัวเองให้แตกกระจาย และไปเกิดปัญหา ณ
แหล่งอื่น

นอกจากนี้ตั้งที่แถวแล้วทางเทศบาล ได้จัดสร้างแบบบ้านมาตรฐานเป็นลักษณะ
อาคาร ๒ ชั้นด้วยคอนกรีตน้ำหนักเบา หลังคากระเบื้องกระดานในราคาแห่งละ ๑๒๑,๕๐๐
บาท (หนึ่งหมื่นสองพันห้าร้อยบาทหรือ ๕๐๐๐ ฐูป) โดยวิธีซื้อเงินสดหรือ เช่าซื้อระยะ
ยาว ถือว่าชุมชนจวนจาง ถูกบีบบังคับให้รับภาระอีกชั้นหนึ่งโดยการเสนอแบบ " มาตรฐาน"
และมีสมาชิกในชุมชนจวนจางเคิมเพียงส่วนน้อยไม่กี่รายที่คิดใจหรือ สนใจซื้อ บ้านแบบ
" มาตรฐาน" นี้สัก

สาเหตุที่สมาชิกชุมชนจวนจางปฏิเสธ โครงการโดยสิ้นเชิง เพราะโครงการดังกล่าว
ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ อาชีพ กิจกรรมต่างๆในค่านิยมของชุมชน เพราะลักษณะ
อาคารและการออกแบบบ้านมาตรฐาน เกิดจากการขาดความเข้าใจของทางการ รวมไปถึง
ปฎิบัติ การบังคับ การบริการ หรือจนอำนาจของเจ้าหน้าที่นอกเหนือจากสภาพทางกาย
ภาพซึ่งขัดต่อความรู้สึก และการเจริญเติบโตของ จานาคาเคิม เป็นเครื่องบอกสัญญาณความ
เชื่อมั่นได้ความอุปถัมภ์ของกรมการเพียงแค่นี้หวังเพื่ออาศัย กิน อยู่ หลับนอน แต่ขาด
การ " บ้าน" และ "ชุมชน" ของเขาให้คงเคิม หรือ เติบโตต่อไปโดยมีสื่อหมาย เพื่อ
พัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษา สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ของตนเองเพื่อลูกหลานต่อไป
ความที่นโยบายยังมีสิทธิพื้นฐานที่จะพึงเชื่อ

ตัวอย่างที่สาม โครงการช่วยตนเอง ทันโต, มินิลา, ฟิลิปปินส์

สงครามโลกครั้งที่สอง หลังจากประเทศฟิลิปปินส์ได้รับความเสียหายอย่างย่อยยับถึง ๒ ครั้งจากสงคราม ประชาชนส่วนใหญ่ขาดแคลนที่อยู่อาศัย และเกิดปัญหาการอพยพของประชากรเข้าสู่เมืองเพราะสภาพทางเศรษฐกิจ ในปี ๑๙๔๐ รัฐบาลจะได้อพยพ—ตั้งบริเวณ ทันโต ออกไปในทะเลหน้าอ่าวมินิลา เป็นเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๒๐๐ ไร่ (๑๔๐—๑๕๐ ไร่) หลังจากนั้นประชากรก็เข้าไปยึดพื้นที่นี้เป็นแหล่งที่พักอาศัย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมที่ขาดแคลนสาธารณูปโภคที่ใหญ่ที่สุดในเกาะฟิลิปปินส์ เป็นที่พักอาศัยของประชากร ๑๔๐,๐๐๐ คน จนเป็นเหตุ ให้เกิดปัญหาทางสังคมและการเมืองขึ้นเรื่อยมา กว่า ๓๐ ปีจนเกิดเป็นวิกฤตการณ์ในปัจจุบันจน วิชาการโลกต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายการช่วยเหลือ เป็น " ระบบสงเคราะห์ที่กินและบริการ"

ปัญหา

ก. การอพยพของประชากร มาจากพื้นที่และหมู่บ้านเกาะต่างกันอย่างแออัด ปัญหาทางสังคมเพราะความแตกต่างในสภาพทางเศรษฐกิจชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีวัฒนธรรม และของงานในภาษา

ข. การแตกต่างความเชื่อทางศาสนาและ ชาติพันธุ์ ซึ่งไม่อาจเข้าร่วมในสังคมเดียวกันได้ มีการขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่ม หรือหลายกลุ่ม บางครั้งถึงขั้นรุนแรง จนอาจเกิดการต่อสู้กัน เป็นภาระแก่ทางราชการเป็นอย่างมาก

ค. จากการแตกแยกของกลุ่มชน เพศ ฐานะการศึกษา และยากแค้น จนกลายเป็นปัญหาทางการเมือง เป็นแหล่งเป่าแคะที่ล้าสมัยโง่เขลา และโศกนาฏกรรมเสียงกันในระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน สร้างความไม่ไว้วางใจเสียภาพทางการเมือง

ง. เนื่องจากมีประชาชนหนาแน่นในเนื้อที่อันจำกัด ๑๕๐ คน/ไร่ โดยขาดแคลนสาธารณูปโภค ทำให้เกิดปัญหาประจำวันต่างมากมาย เช่น โจรกรรม อาชญากรรม ชักค้าย ยาเสพติด ปัญหาวัยรุ่น และ ปัญหาทำงานจากชุมชนสู่กรมวิธานอย่างไม่สิ้นสุด

ในกลุ่มประชากรแหล่งเสื่อมโทรมที่โค่นต้นไม้ส่วนใหญ่ของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในแห่ง
ขาดแคลนสาธารณูปโภค เป็นระยะชั่วชีวิตคน และในจำนวน ๑๘๐,๐๐๐ คนนี้ มีเพียง ๒๐,๐๐๐
คนหรือประมาณ ๕,๐๐๐ ครอบครัวอันหนึ่ง หนึ่งในสามส่วนของสมาชิกทั้งหมดที่เข้ามาอยู่อาศัย
ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการใช้ที่ดินจากทางการอย่างถูกต้อง นอกเหนือจากนั้นคือถือว่าเป็น
" ชุมบูกูกู " เข้ามาอาศัยที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นปัญหาที่ทางการมีความจำเป็นจะต้องทำ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังเหตุการณ์

๑๘๖๖. สาธารณูปโภคกฎหมายเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ในบริเวณนี้ โดยกำหนดให้ค่า
ชดเชยหรือถอนในอัตรา ๑๕บาท/ตารางเมตร

๑๘๗๕. ผู้นำประเทศโดยก ปัญหากรณีนี้ขึ้นอีก หลังจากมีการประกาศกฎอัยการศึก
เมื่อ ๓ ปีก่อนนี้เพราะความวุ่นวายของปัญหาทางการเมืองและสังคม โดยจัดนโยบายโครงการ
พัฒนาปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมที่โค่นไม้ มีการปรับปรุงสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ทำถนนเข้าสู่
แหล่งเสื่อมโทรม ประปา ไฟฟ้า ฯลฯ

- ก. สร้างถนนสำหรับรถยนต์ " เพอร์คินัน มาคอส " ผ่านเข้าสู่แหล่งเสื่อมโทรม
- ข. จัดให้มีสาธารณูปโภค เช่น ขยาย และปรับปรุงนิเวศวิทยาในตรอก ซอย

ปรับปรุงการระบายน้ำ ไส้โครกและการกำจัดขยะจัดการสุญญากาศรีไซเคิล การประปา และ
โทรศัพ

ค. เพื่อหาแหล่งงานให้ โดยร่วมมือกับเอกชนลงทุนจากต่างประเทศ เช่น
โรงงานอุตสาหกรรมผลิต จากประเทศญี่ปุ่น ทำเรือสินค้า และเรือเดินสมุทร ศูนย์ฝึกท่องเที่ยว

ง. ส่งเสริมการเกษตรกรรมแบบประมง ทั้งเป็นแหล่งอาหารราคาถูกและมีคุณภาพ
ตลอดจนเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ได้จึงจัดให้มี สวนปลา และทำเรือประมงท้องถิ่น

จ. จัดการปรับปรุงที่ดินตรงข้ามซึ่งเดิมเป็นบึงปลา และที่น้ำท่วมถึง โดยการถม
แก่ง สร้างชุมชนตัวอย่าง ของ ธนาคารโลกในระบบ "สงเคราะห์ที่ดินและบริการ "

ภายใต้ ภายใต้ง ซึ่งสามารถให้ที่พักอาศัยแก่ประชากร ๒๐,๐๐๐ คน ในเนื้อที่ปรับปรุง
๒๒ ไร่ (หรือ ๔๐ เฮกตาร์) มีความหนาแน่น ๗๗๗ คน/ ไร่

จากการประเมินนี้ พบว่าเป็นจำนวนค่าใช้จ่ายสาธารณสุขโลกประจำปีเดือนของแต่ละครอบครัว
ในชุมชนสูงกว่าที่สามารถจะจ่ายได้ถึงหนึ่งเท่าตัว (ครอบครัวนอกจากค่าใช้จ่ายอื่นได้เพียง
- ๑๐๐ บาท / เดือน ธนาคารโลกได้ประมาณการว่า ครอบครัวมีรายได้ ๑๖,๕๒๐ บาท
ต่อ ปี

ค่าเช่าที่ดินเป็น ๒๓% ของรายการจ่าย ๒๖๐๐ บาท / ปี
แหล่งชุมชนในเนื้อที่ที่ดินที่ไร้กีดขวาง ซึ่งไม่มีที่ดินส่วนที่เป็นสาธารณ ประโยชน์
ถนน ครอบคลุม ที่วางที่กีดขวางจุดรถโรงงานแหล่งน้ำ และกำจัดสิ่งโสโครกแล้ว แต่ละ
ครอบครัวได้รับ

- ครอบครัวหนึ่งจะได้ที่ดินส่วนตัว ๔๘.๐๐ ตารางเมตร (๔.๐๐ + ๑๒.๐๐)
  - พื้นที่อาคารมีเมนตยสมคิน ๑๒.๐๐ ตารางเมตร (๓.๐๐ + ๔.๐๐)
  - กำแพงกอกคอนกรีตปลอก ๑๒.๐๐ ตารางเมตร (๒.๐๐ + ๖.๐๐)
- มีน้ำประปาให้ใช้ ๒ ที่ อ่างน้ำกลาง ส่วน นอกจากนั้นผู้เช่าเป็นผู้สร้าง และจัดหาอุปกรณ์ก่อสร้าง
เองตามมาตรฐานท้องถิ่น

ซึ่งตามรายการกีดขวาง ธนาคารโลกคือเป็นแนวปฏิบัติสำหรับมาตรฐานขั้นต่ำสุดโดย
ทั่วไป ของโครงการ " ระบบสงเคราะห์ที่ดินและบริการ "